

Global Afrapportering 2022 (GA22):

Politiske aftaler med global Klimaeffekt

Baggrundsnotat nr. 19

Indholdsfortegnelse

1. Rammesætning	2
2. Hovedresultater	2
3. Metode og antagelser	3
3.1 Metodebeskrivelse	3
3.3 Overordnede forudsætninger og afgrænsninger:	4
3.4 Primære datakilder:	5
4. Resultater og analyse	6
5. Perspektivering eller overvejelser om udvikling fremadrettet	9
6. Kilder	9
Bilag 1: Bruttoliste over klima- og energipolitiske aftaler fra 2021	11

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

1. Rammesætning

Global Afrapportering (GA) skal ifølge Klimaloven synliggøre Danmarks globale påvirkning af klimaet både positivt og negativt (KEFM, 2020). Denne baggrundsrapport beskriver de globale klimaeffekter af nationale klima- og energipolitiske aftaler vedtaget i 2021. Aftaler og initiativer fra før 1. januar 2021 blev belyst i Global Afrapportering 2021 (ENS, 2021). Baggrundsnotatet skal ses som en tilføjelse til regeringens *Redegørelse for klimaeffekter*, der jf. Klimaloven årligt vurderer den territoriale klimaeffekt af de nationale politiske aftaler fra årets løb.

Nationale politiske aftaler kan, selvom de er tiltænkt en national, dansk kontekst, have betydelige klimaeffekter uden for landets grænser, det der her kaldes "globale effekter". Det kan være reducerende globale klimaeffekter såsom investeringer i ny grøn teknologi, der fremmer det globale marked for grønne løsninger, eller eksport af grøn energi. Det kan ligeledes være regulering, der reducerer import af varer med høje globale udledninger eller en politisk aftale, der øger efterspørgsel efter og dermed produktion af, klimabelastende varer i udlandet. Desuden kan en politisk aftale indirekte føre til afskovning og dertilhørende øgede udledninger.

Når der udarbejdes initiativer og politiske aftaler med klimamæssige konsekvenser, er det et krav, at den nationale klimaeffekt skal estimeres. Derimod er der ikke krav om, at estimere den globale klimaeffekt. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vejledning om konsekvensvurdering af klima (KEFM, 2020a) anbefaler dog, at supplere nationale effektvurderinger af initiativer og politiske aftaler med kvalitative vurderinger af initiativernes globale påvirkninger.

I nærværende baggrundsnotat foretages en kvalitativ vurdering af de globale effekter af nationale klima- og energipolitiske aftaler fra 2021. Aftalerne er udvalgt på baggrund af tre kriterier og vurderes på fem parametre. Metode og afgrænsning er nærmere beskrevet i afsnit 3.

Notatet er udarbejdet af Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement med bidrag fra de respektive ressortministerier.

2. Hovedresultater

Der er besluttet 24 energi- og klimapolitiske aftaler i 2021. Ud af dem vurderes 12 at kunne have en klimaeffekt uden for Danmarks grænser.

Vurderingerne viser, at de nationale klima- og energipolitiske aftaler fra 2021 både har positive og negative effekter på drivhusgasudledningerne i udlandet. Generelt gælder det, at investeringer i grønne løsninger ofte vil kræve import af materialer til anlæg o.l. Dette kan øge de globale drivhusgasudledninger til produktion og fragt af materiel. Grønne investeringer kan dog på længere sigt reducere

drivhusgasudledninger i Danmark og evt. udlandet. Reduktionspotentiale af grønne investeringer afhænger af initiativet.

En af de aftaler, der vurderes at kunne reducere drivhusgasudledninger i udlandet er etablering af yderligere 2 GW havvind fra *Aftale om finanslov for 2022* af 6. december 2021. Med etablering af yderligere 2 GW grøn elproduktion kan Danmark styrke sin position for at blive nettoeksportør af grøn energi og dermed bidrage til at fortrænge fossil elproduktion i vores nabolande. De globale drivhusgasudledninger forbundet med international eludveksling belyses yderligere i baggrundsnotat *Eludveksling*.

Aftale om nye krav for anvendelse af energiafgrøder til produktion af biogas af 30. juni 2021 og *første¹ og anden² del af en samlet CCS strategi* af hhv. 30. juni 2021 og 14. december 2021 er ligeledes blandt de politiske aftaler, der vurderes at kunne reducere drivhusgasudledningerne i udlandet.

Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 vurderes, at have både positive og negative effekter på drivhusgasudledningerne i udlandet. Investeringer i ny teknologi kan gøre grønne løsninger mere konkurrencedygtige og dermed reducere drivhusgasudledningerne i udlandet. Eventuelle lækageeffekter af udtagning af landbrugsarealer kan dog øge landbrugsproduktion i udlandet og dermed øge drivhusgasudledningerne i udlandet.

Infrastrukturplan 2035 af 28. juni 2021 er blandt de aftaler, der vurderes at øge drivhusgasudledningerne i udlandet ved at fremme efterspørgslen efter anlægsmaterialer.

3. Metode og antagelser

3.1 Metodebeskrivelse

I nærværende baggrundsnotat vurderes de globale klimaeffekter af alle klima- og energipolitiske aftaler fra 2021. Aftalerne er udvalgt efter tre kriterier og vurderes systematisk efter fem kvalitative parametre. I følgende metodebeskrivelse, præsenteres kriterier for udvælgelse af klima- og energipolitiske aftaler samt metode for kvalitativ vurdering.

Afgrænsning og metode følger overordnet set tilgangen i Global Afrapportering 2021.

¹ *Principaftale for en køreplan for CO₂ – første del af en samlet CCS strategi* (30.06.2021)

² *Aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ – anden del af en samlet CCS strategi* (14.12.2021)

3.3 Overordnede forudsætninger og afgrænsninger:

Afgrænsning af aftaler

I baggrundsnotatet beskrives de globale klimaeffekter af alle *klima- og energipolitiske aftaler fra 2021 med globale effekter*. Det betyder konkret, at alle aftaler, der vurderes at opfylde følgende tre kriterier indgår:

- 1) **Aftalen er indgået i 2021.** En indgået aftale er et politisk forlig eller en stemmeaftale, som regeringen har indgået med en eller flere af Folketingets partier, eller aftaler mellem regeringen og kommuner, regioner og erhvervslivet. Aftalen behøver endnu ikke være udmøntet i lov. Danmarks internationale aftaler bl.a. gennem vores engagement i EU indgår ikke. Initiativer fra *Aftale om finansloven for 2022* af 6. december 2021 behandles separat.
- 2) **En klima- eller energipolitisk aftale.** En klima- eller energipolitisk er her defineret som aftaler med *væsentlige* nationale klimaeffekter, *jf. Vejledning om vurdering af konsekvenser for klima, miljø og natur*³ (KEFM, 2020a), eller aftaler, hvor der i aftaleteksten henvises til klimahensyn.
- 3) **Væsentlig global klimaeffekt.** Aftalen kan have en væsentlig *global klimaeffekt*, hvilket betyder, at aftalen vurderes at kunne have effekt på de globale drivhusgasudledninger. Aftaler der lever op til pkt. 1 og 2, men ikke vurderes at have global klimaeffekt, opføres i en samlet tabel.

Ved identifikation af de klima- og energipolitiske aftaler, er der taget udgangspunkt i de aftaler, der indgår i regeringens *Redegørelse for klimaeffekter 2021* (KEFM, 2021). Regeringens redegørelse for klimaeffekter beskriver de nationale territoriale klimaeffekter af de politiske aftaler fra 2021, og udkommer årligt i december, *jf. klimaloven* (KEFM, 2020). Indeværende baggrundsnotat kan derfor ses som supplement til vurdering af de territoriale effekter af regeringens politik.

Metode for kvalitativ vurdering

De kvalitative vurderinger af de globale klimaeffekter baseres på faglige vurderinger fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement, Energistyrelsen og relevante ressortministerier. Der er ikke et tilstrækkeligt datagrundlag eller fastlagt metode til kvantitativt at kunne gennemføre konkrete beregninger af de globale klimaeffekter.

Den globale klimaeffekt af politiske aftaler vurderes på fem parametre:

³ Se også Tabel 1 s. 9 i vejledningen (KEFM, 2020a).

- 1) **Ændring i CO₂e-udledninger i udlandet** henviser til ændringer i andre landes udledninger. Det gælder fx reducerede udledninger i udlandet som følge af øget genanvendelse i Danmark.
- 2) **Ændringer i arealanvendelse / LULUCF⁴ (herunder iLUC) effekt** henviser til ændringer i kulstofpuljer i jord og planter. Disse udledninger og optag opgøres særskilt i de nationale opgørelser af udledninger jf. FN's retningslinjer.
- 3) **Drivhusgaslækageeffekt** henviser til dansk regulering, der ved udflytning af arbejdspladser og produktion mindsker udledningen af drivhusgasser i Danmark, men øger udledningerne i udlandet.
- 4) **Effekt af EU-regulering** henviser til mekanismer via EU-reguleringen på området, der påvirker de udenlandske kulstofudledninger. Det kan fx være tilfælde, hvor EU's krav til produktion af et vist antal eldrevne køretøjer reducerer den globale klimaeffekt af en national aftale.
- 5) **Ændring i prisen på grøn teknologi** henviser til danske initiativer, der påvirker priserne på bl.a. vedvarende energi og dermed har globale klimaeffekter. Det kan fx være politik, som fremmer grønne teknologier og dermed sænker prisen på vedvarende energi. Den lavere pris øger anvendelsen af vedvarende energi i udlandet og sænker dermed udledningerne.

Det bemærkes, at der generelt er stor usikkerhed forbundet med vurdering af globale klimaeffekter af nationale tiltag og aftaler. Andre landes reduktionsforpligtelser (fx under Parisaftalen (FN, 2015)) og politiske tiltag kan fx påvirke de globale effekter af danske politiske initiativer.

3.4 Primære datakilder:

Listen over relevante nationale klimapolitiske aftaler og initiativer, der belyses i GA22, samt de kvalitative vurderinger af disse tiltag er udarbejdet pba. input fra følgende ministerier:

- Udenrigsministeriet
- Finansministeriet
- Erhvervsministeriet
- Indenrigs- og Boligministeriet
- Uddannelses- og Forskningsministeriet
- Børne- og Undervisningsministeriet
- Miljøministeriet

⁴ LULUCF er en forkortelse for Land Use, Land-Use Change and Forestry og dækker over ændringer i kulstofpuljerne fra disse områder.

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
- Transportministeriet

4. Resultater og analyse

Regeringen har indgået 24 politiske aftaler i 2021, der opfylder de to første kriterier præsenteret i afsnit 3.3. Ud af disse 24 aftaler, vurderes 12 at kunne have global klimaeffekt. Disse aftaler er præsenteret i Tabel 1 nedenfor. Den fulde liste af alle klima- og energipolitiske aftaler fremgår af Tabel 1 i bilag 1.

De klima- og energipolitiske aftaler fra 2021 vurderes både at have positive og negative effekter på drivhusgasudledningerne i udlandet. Hvis den samme aftale vurderes at have væsentlige modsatrettede effekter, er begge effekter beskrevet.

Tabel 1: Politiske aftaler med global klimaeffekt

Beskrivelse af aftale	Vurdering af global klimaeffekt
Aftale om fordeling af FL21-midler til tilskudsmuligheder til energirenoveringer i kommuner og regioner (19.03.2021)	
Med aftalen afsættes 150 mio. kr. i 2021 og 145 mio. kr. i 2022 til en tilskudspulje målrettet energirenoveringer i regionale og kommunale bygninger med de laveste energimærker.	Aftalen vurderes kun at have mindre effekter på drivhusgasudledningerne i udlandet. Energieffektivisering og omstilling væk fra olie- og gasfyr kan reducere behov for udvinding og transport af olie og naturgas og dermed reducere drivhusgasudledningerne i udlandet. Energirenovering kan desuden øge de globale drivhusgasudledninger på den korte bane ved at øge import af udenlandskproducerede byggematerialer, men kan på længere sigt forlænge bygningernes levetid. Ved at forlænge bygningernes levetid mindskes behovet for at importere byggematerialer til nybyg og dermed reduceres de globale drivhusgasudledninger.
Aftale om udmøntning af midler fra hhv. grøn transportpulje I og II til omstilling af indenrigsfærger (hhv. 25.06.2021 og 19.04.2021)	
Med aftalerne udmøntes 285 mio. kr. i 2021 og 2022 til grøn omstilling af indenrigsfærger.	Aftalerne vurderes overordnet set, at have begrænsede globale klimaeffekter. Aftalerne kan øge importen af udenlandskproducerede el-færger samt ladestandere hertil. Produktion af el-færger og ladestandere udleder, som alle andre produkter, drivhusgasser ved udvinding af materialer, produktion og fragt. Produktion af el-færger formodes dog ikke at have væsentlig større global klimaeffekt end ved produktion af konventionelle færger. Heller ikke i forbindelse med bortskaffelse eller skrotning formodes aftalerne, at give anledning til en større global klimaeffekt. Det vurderes umiddelbart, at el-færger primært vil erstatte fossile færger, der har udtjent deres levetid, eller fossile færger, der videresælges, og erstatter andre endnu ældre færger. Såfremt dette er tilfældet, vil aftalen ikke give anledning til en ændring i, hvornår de erstattede færger skrottes og vil derfor ikke øge drivhusgasudledningerne.
Infrastrukturplan 2035 (28.06.2021)	

<p>Med aftalen afsættes 105,8 mia. kr. i perioden 2022-2035 til initiativer på transportområdet. Herunder også initiativer, der vil bidrage til den grønne omstilling af transportsektoren såsom forbedring af ladeinfrastruktur og bedre kollektiv transport. Aftalen indeholder også andre initiativer såsom vedligehold og fornyelse af det danske vejnet.</p>	<p>Aftalen kan medføre øgede udledninger i udlandet, idet aftalen formodes at øge den danske efterspørgsel efter materialer som beton, stål og asfalt til anlæg af veje og andre anlæg. Anlæg af veje kræver mange materialer, som til dels importeres til Danmark fra udlandet. Både udvinding og transport af de relativt tunge materialer er forbundet med øgede drivhusgasudledninger i udlandet.</p>
Aftale om nye krav for anvendelsen af energiafgrøder til produktion af biogas (30.06.2021)	
<p>Aftalen sænker loftet for, hvor stor en andel energiafgrøder, der må anvendes ved produktion af biogas. Loftet sænkes fra 12 til 8 pct. i 2022 og herefter gradvist til 4 pct. i 2024. Desuden udfases majs helt som energiafgrøde senest i 2025.</p>	<p>Med aftalen vil biogas i stigende grad produceres på restprodukter såsom gylle i stedet for energiafgrøder eller fødevarer såsom majs eller roer. Aftalen kan reducere drivhusgasudledningerne i udlandet, særligt den der knytter sig til majsproduktion. Ved at reducere den danske efterspørgsel efter majs til biogasproduktion, kan majsens anvendelse til andre formål, og behovet for landbrugsarealet til dyrkning af majs kan reduceres globalt. Dermed kan aftalen reducere de globale drivhusgasudledninger gennem <i>ændringer i arealanvendelsen</i>.</p>
Principaftale for en køreplan for lagring af CO₂ – første del af en samlet CCS strategi (30.06.2021) og aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ – anden del af en samlet CCS-strategi (14.12.2021)	
<p><i>Delaftale 1</i> Delaftalen fastsætter principper for lagring af CO₂ i Danmark for at Danmark i fremtiden kan importere og eksportere CO₂ til og fra udlandet. Aftalen igangsætter desuden yderligere undersøgelser af nye lagringslokaliteter for CO₂ i Danmark.</p> <p><i>Delaftale 2</i> Aftalen omhandler langsiget regulering til udruining af CCS på markedsbaserede vilkår (via kvotekøb, afgifter eller tilskud, EU-regulering, forskning, udvikling og teknologier), samt fremme af CCS på kort sigt via CCUS-pulje, mm.</p>	<p>Aftalerne kan have betydelige globale reduktionseffekter. I det omfang, at der kommer international efterspørgsel efter CO₂-lagring, og aftalerne medfører, at Danmark kan udvide den internationale kapacitet, vil aftalen understøtte lagring af CO₂ globalt og nationalt og kan dermed reducere CO₂-indholdet i atmosfæren. Opførsel af CCS-anlæg i Danmark kan øge de globale drivhusgasudledninger ved import af anlægsmaterialer idet både udvinding, forarbejdning og fragt af materialer udleder drivhusgasser. Sammenlignet med de globale reduktionseffekter, vurderes effekterne fra anlæggelse af CCS-anlæg dog at være små. Samlet set, vurderes aftalen dermed, at kunne reducere drivhusgasudledningerne i udlandet.</p>
Opfølgende aftale ifm Klimaaftale for energi og industri mv om fremme af udnyttelse af overskudsvarme (07.09.2021) og prisregulering af fjernvarme fra geotermiske anlæg (21.12.2021)	
<p>Formålet med aftalen for overskudsvarme er, at understøtte den øgede udnyttelse af overskudsvarme. Dette gøres ved at indføre en ny prisregulering af overskudsvarme, der letter administrative byrder samt en ny energieffektiviseringsordning for overskudsvarme, der giver deltagende virksomheder mulighed for afgiftsfritagelse fra overskudsvarmeafgiften.</p> <p>Formålet med aftalen for geotermi er, at give mulighed for at undtage leverancer af geotermisk varme fra den gældende prisregulering og i stedet give mulighed for at indgå en privatretlig aftale, forudsat</p>	<p>Aftalerne forventes at bidrage til at understøtte den øgede udnyttelse af overskudsvarme til fjernvarme og understøtte udnyttelsen af geotermisk varme. Der kan som følge heraf i visse tilfælde ske en fortrængning af andre brændsler i fjernvarmeproduktion, fx naturgas eller biomasse. De mulige globale effekter af fortrængt biomasse bliver belyst i baggrundsnotatet <i>Forbrug af biomasse</i>.</p> <p>Det vurderes ikke, at en evt. øget import af komponenter til energieffektivisering eller varmepumper vil have væsentlige globale klimaeffekter som følge af aftalen. Dette skyldes at fjernvarmeselskabernes alternative investering til overskudsvarme hhv geotermi i de fleste tilfælde forventes at kræve en lignende import af komponenter.</p>

at aftalen indeholder den fornødne forbrugerbeskyttelse.	
Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (04.10.2021)	
<p>Aftalen skal understøtte den grønne omstilling i land- og skovbrugssektoren og sikre en forbedring af det danske vandmiljø og bedre plads til naturen i landbrugslandet.</p> <p>Centralt for aftalen er princippet om, at landbruget skal gøres mindre klimabelastende under samme produktionsniveau.</p> <p>Aftalen indeholder centrale initiativer vedr. bl.a. udtagning af lavbundsjord, mere økologi, udviklings tiltag inden for nye teknologier, plantebaserede fødevarer og forbedret vandmiljø.</p>	<p>Udtagning af dansk landbrugsjord kan lede til mindre produktion i Danmark. Dermed er der potentielt mulighed for ændringer i arealanvendelse i udlandet, som følge af øget landbrugsproduktion uden for Danmark. AU påpeger, at økologisk produktion er mere arealkrævende (AU, 2022), og fremme af økologisk produktion vil derfor kunne føre til reduceret landbrugsproduktion i Danmark. FVM vurderer, at såfremt de danske økologiske produkter fortrænger konventionelle produkter i udlandet vil det lede til lækage, men såfremt de danske økologiske produkter fortrænger økologiske produkter i udlandet vil det ikke lede til lækage.</p> <p>I aftalens udviklingsspor afsættes bl.a. midler til udvikling og demonstration af teknologier med reduktionspotentiale inden for landbruget. Hvis grøn landbrugsteknologi bliver billigere og implementerbar, er det også til gavn for omstillingen i udlandet. Dermed kan udviklingssporer reducere drivhusgasudledningerne i udlandet gennem ændringer i prisen og mulighederne generelt inden for grøn landbrugsteknologi.</p>
Aftale om fordeling af forskningsreserven i 2022 – Et grønnere, sundere og teknologisk stærkere Danmark (28.10.2021)	
<p>Aftalen fordeler offentlige investeringer i forskning, innovation og teknologi og udvikling for næsten 3 mia. kr. Med aftalen prioriteres 1.574 mio. kr. til grønne forskningsinitiativer, således at de statslige øremærkede bevillinger til grøn forskning bliver 2.369 mio. kr. i 2022.</p>	<p>Forskning i vedvarende grønne teknologier kan gøre teknologierne både billigere og mere effektive. Det vil alt andet lige styrke teknologiernes konkurrenceevne ift. fossile brændsler og dermed fremme omstilling væk fra fossile brændsler. Eftersom grønne teknologier handles på tværs af landegrænser, vurderes denne effekt at kunne gøre sig gældende nationalt såvel som i udlandet. Dermed vil aftalen kunne føre til reduktioner i de globale drivhusgasudledninger.</p>
Delaftale om investeringer i et fortsat grønnere Danmark (04.12.2021) som del af Aftale om finanslov for 2022 (06.12.2021)	
<p><i>Yderligere havvind frem mod 2030</i> Med Aftale om finansloven for 2022 er det besluttet, at der skal udbydes yderligere 2 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030.</p>	<p>Aftalen vurderes at styrke Danmarks position for at blive nettoeksportør af grøn energi, og dermed reducere drivhusgasudledninger i udlandet. Danmark er en del af et internationalt elmarked, hvilket også er beskrevet i baggrundsnotatet <i>Eludveksling</i>. Når Danmark øger produktionen af fossilfri elektricitet med 2 GW, forventes eksporten af elektricitet at stige. En stigning i eksport af elektricitet, vil alt andet lige fortrænge anden elproduktion i udlandet og i det omfang den er baseret på fossile brændsler, kan yderligere etablering af havvind i Danmark derfor reducere drivhusgasudledningerne i udlandet.</p> <p>Selve anlæggelsen af havvind kan medføre øgede drivhusgasudledninger i udlandet gennem øget import af materialer. Denne effekt vurderes dog at være begrænset, sammenlignet med den potentielle fortrængning af sort elektricitet i udlandet.</p>
Aftale om udbygningslov for Københavns Lufthavn (20.12.2021)	

<p>Rammerne for den fremtidige udvikling af lufthavnen i Kastrup styrkes gennem en ændring af lov om udbygning af Københavns Lufthavn, Kastrup (udbygningsloven) mv.</p>	<p>Aftalen om ændring af udbygningsloven skal give Københavns Lufthavn A/S mulighed for at indlede en udvikling af lufthavnen i Kastrup.</p> <p>Aftalen giver mulighed for en ensretning af tværbanen, der kan give lufthavnen mulighed for udvikling i lufthavnens nordvestlige område. TRM vurderer, at ændringen af tværbanen ikke har betydning for mængden eller typen af flytrafik i lufthavnen.</p> <p>Udvikling af lufthavnen i det nordvestlige område vil (såfremt Københavns Lufthavn vælger en sådan model) øge serviceniveauet og forbedre infrastrukturen i lufthavnen ved at sikre sammenhængende terminalområder. Udviklingen kan understøtte Københavns Lufthavns funktion som trafikknudepunkt. TRM vurderer dog, at udviklingen af lufthavnen i det nordvestlige område ikke medfører yderligere flytrafik end evt. andre udviklingsmodeller, som Københavns Lufthavn ville kunne udføre inden for den eksisterende udbygningslov.</p> <p>Der forventes en generel passagervækst i flytrafik internationalt. Lufthavnens banesystem kan allerede i dag håndtere op mod 55 mio. passagerer årligt. Københavns Lufthavn havde 30,3 mio. passagerer i 2019.</p> <p>Der kan forventes øgede globale udledninger fra produktion af eventuelle importerede materialer til anlægsprojekter.</p>
--	---

Udover ovennævnte politiske aftaler, der vurderes at have en global klimaeffekt, er der foretaget en vurdering af de resterende klima- og energipolitiske aftaler fra 2021. Disse fremgår af Tabel 1 i bilag sammen med de understøttende klima- og energipolitiske aftaler.

5. Perspektivering eller overvejelser om udvikling fremadrettet

Siden Global Afrapportering 2021 er der arbejdet med at gøre den kvalitative vurdering mere stringent ved bl.a. at øge gennemsigtheden i hvilke aftaler, der vurderes. Det er bl.a. gjort ved at opstille tre kriterier for udvælgelse af relevante aftaler og ved at tage udgangspunkt i regeringens *Redegørelse for klimaeffekter 2021*.

6. Kilder

- AU. (2022). *Videnssyntese om livscyklusvurderinger og klimaeffektivitet i landbrugssektoren, Del 2*. Kristensen, Mogensen og Knudsen.
- ENS. (2021). *Global Afrapportering 2021*. Energistyrelsen.
- FN. (2015). *Parisaftalen*. De Forenede Nationer.
- KEFM. (2020). *Lov om klima*. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.
- KEFM. (2020a). *Vejledning om vurdering af konsekvenser for klima, miljø og natur*. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

KEFM. (2021). *Redegørelse for klimaeffekter 2021*. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Bilag 1: Bruttoliste over klima- og energipolitiske aftaler fra 2021

I nedenstående tabel angives øgede globale udledninger som "+" og globale reduktioner som "-". Der skelnes i tabellen mellem "Ingen effekt" og "Understøttende aftale". "Ingen effekt" angiver, at aftalen umiddelbart vurderes til ikke, at have væsentlige globale effekter, hvorimod "Understøttende aftale" angiver, at tabellen støtter op om indsatser fra tidligere aftaler, hvor eventuelle klimaeffekter bør opgøres med den oprindelige aftale. Det gælder f.eks. *tillæg til klimaaftale for energi og industri mv af 22 juni 2020 vedr. ejerskab og konstruktion af energigøer*, der understøtter *klimaaftale for energi og industri mv af 22. juni 2020*, der blev belyst i GA21.

Table 1: Politiske aftalers evalueringsskriterie med effekt

Aftale navn	Aftale dato	Ændring i CO2 i udlandet	LULUCF, iLUC	Carbon leakage effekt	EU reguleringseffekt	Effekt i priser på VE-teknologi
Aftale om fordeling af FL21-midler til tilskudsmuligheder til energirenoveringer i kommuner og regioner (FL21)	01-12-2020	+ / -				
Aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri	05-03-2021					<i>Understøttende aftale</i>
Aftale om udmøntning af midler fra grøn transportpulje til omstilling af indenrigsfærger	19-04-2021	+ / -				
Aftale om indikativt drivhusgasreduktionsmål 2025-mål for 2025	07-05-2021					<i>Ingen effekt</i>
Aftale om en effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificering	04-06-2021					<i>Ingen effekt</i>
Aftale om kommunernes økonomi for 2022	08-06-2021					<i>Ingen effekt</i>
Aftale om regionernes økonomi for 2022	08-06-2021					<i>Ingen effekt</i>
Aftale om dansk deltagelse i et "vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse" (IPCEI) vedr. brint	18-06-2021					<i>Ingen effekt</i>
Tillæg til Klimaaftale for energi og industri mv af 22 juni 2020 vedr. ejerskab og konstruktion af energigøer mv	22-06-2021					<i>Understøttende aftale</i>
Aftale om udmøntning af pulje til grøn transport	25-06-2021					<i>Understøttende aftale</i>
Aftale om udmøntning af investeringsmidler i bedre og billigere kollektiv trafik for perioden 2022-2035	28-06-2021					<i>Understøttende aftale</i>
Infrastrukturplan 2035	28-06-2021	+				
Aftale om nye krav for anvendelse af energigraføder til produktion af biogas	30-06-2021					-
En køreplan for lagring af CO2 - delaftale 1	30-06-2021	-				
Udbudsforbedrende delaftale om langsigtede rammer for udbud og ejerskab af energigøer i Nordsøen	01-09-2021					<i>Understøttende aftale</i>

Opfølgende aftale ifm Klimaaf tale for energi og industri mv om fremme af udnyttelse af overskudsvarme	02-09-2021	-	
Aftale om grøn omstilling af landbruget	04-10-2021	+	-
Et grønnere, sundere og teknologisk stærkere Danmark om fordeling af forskningsreserven mv 2022	28-10-2021		-
Aftale om udmøntning af pulje til grøn efteruddannelse og opkvalificering i 2021	02-11-2021		<i>Understøttende aftale</i>
Fælles om Verden (FL22)	06-12-2021		<i>Understøttende aftale</i>
Yderligere havvind frem mod 2030 (FL22)	06-12-2021	+ / -	
En køreplan for lagring af CO2 - delaftale 2	14-12-2021	-	
Aftale om udbygningslov for Københavns Lufthavn	20-12-2021	+	
Opfølgende aftale ifm Klimaaf tale for energi og industri mv. om prisregulering af fjernvarme fra geotermiske anlæg	21-12-2021	-	